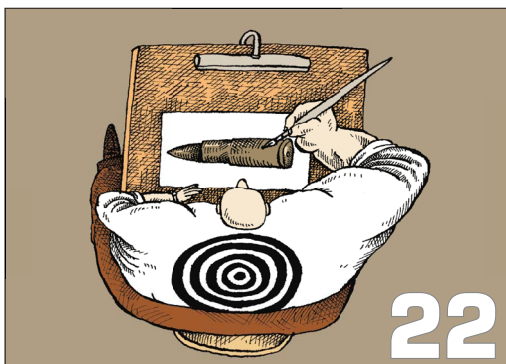

Socjalizm i kapitalizm zawiodły, a trzeciej drogi nie ma.

Czy najbliższy rok to wyrok dla świata?

Pożywne, chrupiące, podobno smaczne.

„Życie Pi”: młody człowiek i morze.

ŚWIAT 2012
3 BILANS ROKU Co nas rozbawiło, zaskoczyło, zadziwiło... *Slate*

ROZMOWA
8 CHINY. Politolog *Kishore Mahbubani* broni pekińskiej drogi do dobrobytu. *Der Spiegel*

FORUM www.tygodnikforum.pl
 nr 50 (2468) rok XLVIII, 10–16.12.2012

TEMAT TYGODNIA

22 POWTÓRKA Z ROZGRYWKI. Drugi Hitler, kolejne Monachium, atak na WTC jak na Pearl Harbor... Historyczne analogie są chwytliwe, ale w nowym scenariuszu dla Europy trzeba o nich zapomnieć – radzi historyk Antony Beevor. *Prospect*

11 ŚWIAT 2013
CO NAS CZEKA. Jakie zdarzenia zdominują najbliższe 12 miesięcy. *Foreign Policy*

WYDARZENIE
14 INDIE. Zbiorowy gwałt na studentce wywołał masowe demonstracje w obronie kobiet. *The Times of India*

ZBUNTOWANY
16 GÉRARD DEPARDIEU. List otwarty do premiera: „Nie mamy już tej samej ojczyzny”. *Le Point*

SYLWETKA
18 URUGWAJ. *José Pepe Mujica* – najbiedniejszy prezydent na świecie. *Courrier International*

PORNOBIZNES
28 SEKS W SIECI. *Fabian Thylmann* stworzył koncert dorównujący Amazonowi. *Der Spiegel*

ZABYTEK
JAK NOWY
31 WIELKA BRYTANIA. Puchar Czyraka za skandaliczną renowację żaglowca Cutty Sark. *The Daily Telegraph*

GRANICE INTELEKTU
34 GENIALNE DZIECI. Niektórzy członkowie Mensy mają zaledwie dwa latka. *MacLean's*

DYNASTIE
36 HOWARD BUFFETT. Spadkobierca miliardera *Warrena Buffetta* zajmuje się filantropią. *The Daily Telegraph*

OBYCZAJE
38 NARZECZONA BERLUSCONIEGO. Dlaczego kobiety wolą starszych. *Süddeutsche Zeitung*

REPORTAŻ
40 MOKENOWIE. Koczownicy morza utknęli na tajlandzkiej wyspie. *Courrier International*

PSYCHOLOGIA
42 POMOC TERAPEUTY. Bardziej szkodzi niż leczy? *Die Zeit*

CYWILIZACJA
44 ROBAKI NA TALERZU. Jedzenie owadów może uratować ludzkość przed głodem. *Die Zeit*

MOTORYZACJA
48 AUTA BEZ KIEROWCY. Samochód poprowadzi się sam. *The Observer*

PREMIERA
50 ŻYCIE PI. Nieznany nikomu Suradź Śarma w głównej roli. *The Guardian*

MUZYKA
54 JOSS STONE. Piosenkarka bez butów. *Süddeutsche Zeitung*

KOMIKS
56 FAŁDKA CZASU. Kultowa książka dla młodzieży lat 60. narysowana przez *Hope Larson*. *Los Angeles Times*

WIKILEAKS
58 SPRAWA BRADLEYA MANNINGA Jak haker *Adrian Lamo* zdradził sprawcę słynnego przecieku. *The Guardian*

62 MIKROFORUM

FELIETON
64 MACIE PRZECWIER-KANE! *Javier Marías* o zgubnych skutkach tweetowania. *El País*

2012 jaki był?

Blisko 100 powodów, dla których minionego roku 2012 nigdy nie da się zapomnieć

10 GŁUPICH WPADEK

Osama jest martwy, a General Motors żyje. Naklejcie sobie to hasło na zderzaku.
Joe Biden, wiceprezydent USA, do republikanów

Jakoś trzeba będzie dalej żyć mimo tych plotek.
Hugo Chávez, prezydent Wenezueli, o pogłoskach o jego śmierci

Moje pobory kanclerskie zawsze wystarczały mi na życie. A jeśli ktoś uważa, że jako polityk zarabia za mało, zawsze może poszukać sobie innego zajęcia.

Gerhard Schröder, były kanclerz Niemiec, obecnie członek rady nadzorczej konsorcjum Nord Stream

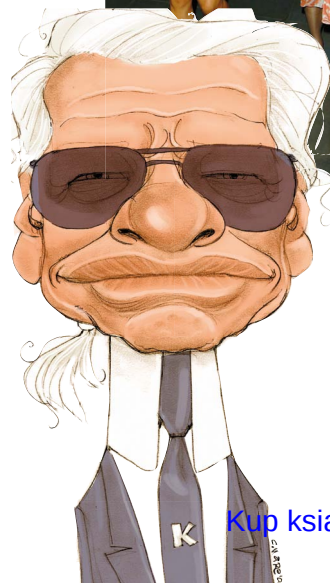
Kate Middleton ma ładną sylwetkę, ale jej siostra powinna pokazywać tylko plecy.
Karl Lagerfeld, projektant mody

W przypadku prawdziwego gwałtu ciało kobiety ma sposoby, żeby to wszystko zablokować.

Todd Akin, kandydat na senatora stanu Missouri z ramienia Partii Republikańskiej

Słuchaj, Schettino, może uratujesz swoje życie, ale zrobię wszystko, by cię pogrzyźć. Zapłacisz za to. Cholera, wracaj na pokład!

Gregorio De Falco, oficer włoskiej straży przybrzeżnej, do Francesca Schettino, kapitana statku Costa Concordia, który rozbił się o skały i zatonął

Zostańcie w domu, oglądajcie to w telewizji. Nie ryzykujcie nawet, bo może się skończyć tak, że wrócicie w trumnach.

Sol Campbell, były obrońca reprezentacji Anglii, o piłkarskich mistrzostwach Europy w Polsce i na Ukrainie

Trudno przewidzieć, na ile się to uda, ale widać pewne niepokojące sygnały.

Mitt Romney, kandydat Partii Republikańskiej na prezydenta USA, podczas wizyty w Londynie w przeddzień otwarcia igrzysk olimpijskich

Oczywiście dużo łatwiej jest zorganizować igrzyska pośrodku pustyni.

David Cameron, premier Wielkiej Brytanii, w odpowiedzi Romneyowi, który był szefem komitetu organizacyjnego zimowych igrzysk olimpijskich Salt Lake City 2002

Jeśli chodzi o Malediwy czy też Falklandy, jak tam sobie chcecie je nazywać, zamierzamy w tej sprawie zachować neutralność.

Barack Obama, prezydent USA, podczas szczytu

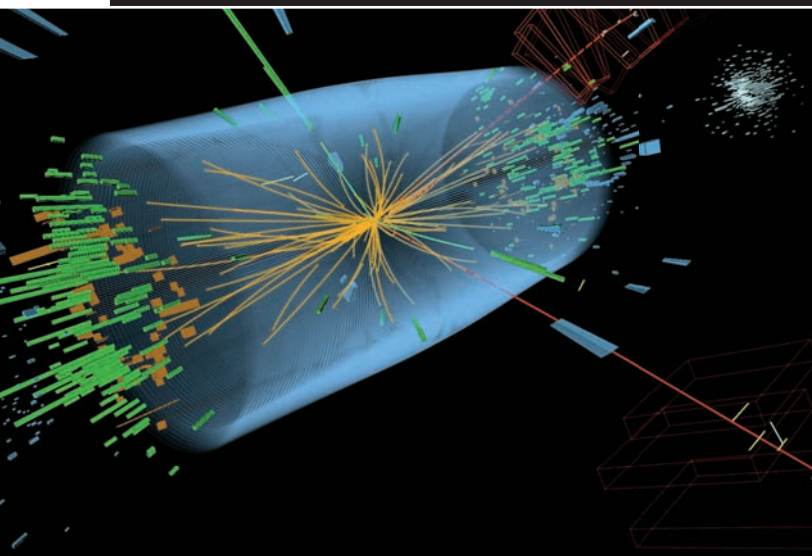
10 GŁOŚNYCH ROZSTAŃ

- Heidi Klum i Seal
- Dominique Strauss-Kahn i Anne Sinclair
- Tom Cruise i Katie Holmes
- Katy Perry i Russell Brand
- Jean-Paul Belmondo i Barbara Gandolfi
- Justin Bieber i Selena Gomez
- Kirsten Stewart i Robert Pattison [znowu są razem]
- Arnaud Montebourg i Audrey Pulvar
- François Fillon i Jean-François Copé
- Vanessa Paradis i Johnny Depp

10 ZADZIWIĄJĄCYCH ODKRYĆ

BOZON HIGGSA Częstka elementarna, zwana też „boską częstką”, została odnaleziona przez naukowców z CERN z pewnością rzędu 99,999997 proc. ponad 40 lat po tym, gdy opisano ją w teorii.

DWA WAMPIRY W BUŁGARII Ich pochodzące ze średniowiecza szkielety odnaleźli archeolodzy w Sozopolu. Były przebite kawałkami żelaza, by uniemożliwić im wychodzenie z trumny i picie krwi sąsiadów.

17 KG ŻŁOTYCH DOLARÓWEK Taki skarb odnaleziono w suficie starego domu w Szampanii. Łup o wartości 700 tys. euro został prawdopodobnie ukryty przez przemytników alkoholu szmuglujących szampańskie do Stanów Zjednoczonych w czasach prohibicji.

NAJSTARSZA GALAKTYKA Nazwana MAC S0674-JD, jej światło dotarło do nas po 13,3 mld lat.

RAKOTWÓRCZE WŁAŚCIWOŚCI SPALIN OLEJU NAPĘDOWEGO Światowa Organizacja Zdrowia

orzekła, że spaliny z silników diesla są tak samo rakotwórcze, jak np. azbest czy gaz musztardowy.

ŁĄDOWANIE ŁAZIKA MISJI CURIOSITY NA MARSIE Wydarzenie to śledziły miliony ludzi. Do ostatniej chwili nie było wiadomo, czy skomplikowane manewry zostaną przeprowadzone prawidłowo. Wszystko się udało, łazik już jeździ po Czerwonej Planecie i wysyła niezwykle, bardzo dokładne zdjęcia, dzięki którym możemy poczuć się, jakbyśmy sami byli na Marsie. Misja potrwa jeszcze dwa i pół roku.

ŚWIATOWY REKORD ODLEGŁOŚCI TELEPORTACJI Latem dwa zespoły naukowców przemieściły cząstkę kwantową na odległość ponad 80 km. Trik polega na splątaniu dwóch cząstek, by miały dokładnie te same właściwości. Za pomocą trzeciej cząstki właściwości są przenoszone w inne miejsce, gdzie powstaje odległa kopia jednej z cząstek. To może być przyszłość łączności.

JEZIORO ZASTYGŁE W LODZIE Po ponad 10 latach wiercenia rosyjscy naukowcy dotarli do akwenu zastygłego w lodzie, położonego około czterech tysięcy metrów pod powierzchnią antarktycznego lądolodu. Woda w jeziorze Wostok ma 14 mln lat, być może kryje odpowiedź na pytanie o początki życia na Ziemi.

KARTA KREDYTOWA To wciąż zupełna nowość dla mieszkańców KRLD. Ile jednak przeciętny obywatel Korei Północnej ma na swoim koncie?

„120 DNI SODOMY, CZYLI SZKOŁA LIBERTYZMU” Po 227 latach Koreańczycy z Południa mieli wreszcie okazję zapoznać się ze skandalizującą powieścią markiza de Sade. Zaraz po publikacji cenzura zakazała sprzedaży dzieła za względu na jego „ogromną sprośność”, by po kilku tygodniach wycofać się z tej decyzji.

10 CIĘĆ OSZCZĘDNOŚCIOWYCH

Przymusowe urlopy dla brytyjskich wojskowych od 14 grudnia do 4 stycznia: aby zaoszczędzić na energii, resort obrony zamknął koszary i inne budynki wojskowe.

Koniec z dożywotnim zatrudnieniem w przypadku szwajcarskich urzędników, których będzie można zwalniać z pracy.

125 więźniów, w tym niektórzy skazani za morderstwa i przemoc na tle seksualnym,

wyszło na wolność przed zakończeniem kary w stanie Oregon. Z powodu deficytu budżetowego trzeba było zamknąć cele więzienne.

W Grecji licealiści już wcześniej musieli sami kupować sobie podręczniki, a obecnie szkołom zabrakło nawet środków na ich kopiowanie dla uczniów będących w najtrudniejszej sytuacji materialnej.
Członkom Komunistycznej

Partii Wietnamu zalecono, by nie zapraszali na wesele swoich krewnych powyżej 300 osób.

Siły porządkowe do wynajęcia w Grecji: za 30 euro na godzinę można skorzystać z usług policjanta. Począwszy od czwartego dnia wynajmu, klientom przysługuje 50-procentowa zniżka.

Przywrócenie tytułów szlacheckich w Austrii, by za-

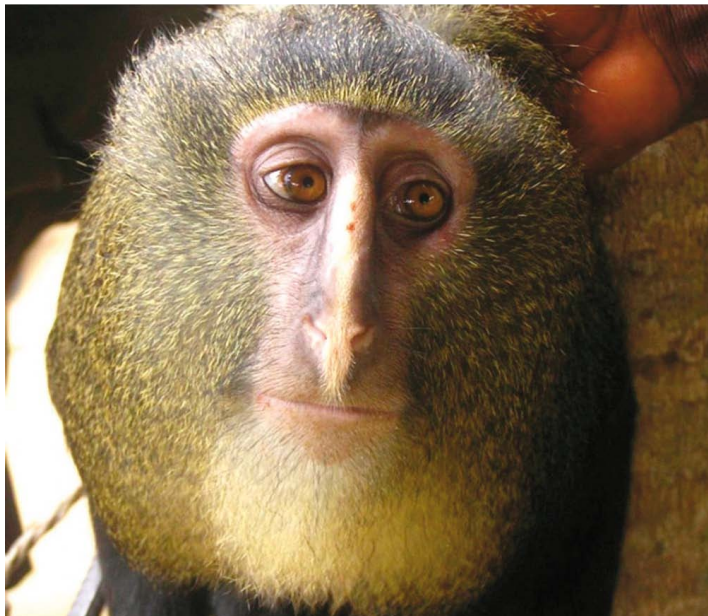
pełnić państwową kasę – to pomysł potomka cesarzowej Marii Teresy. Tytuł książęcy miałby kosztować 100 tys. euro, a szlachecki przedrostek przed nazwiskiem – pięć tysięcy.

O dwa lata dłużej będą musieli pracować fizycy w CERN, którym podniesiono wiek emerytalny do 67 lat.

Zaciskanie pasa czeka unijnych urzędników, których czas

1 0 N O W Y C H G A T U N K Ó W

Rok 2012 obfitował w odkrycia nowych gatunków organizmów. Naukowcy trafili na nieznane do tej pory zwierzęta i rośliny w trudno dostępnych miejscach, takich jak dżungle Papui-Nowej Gwinei, ale również w przydomowych ogródkach.

LESULA

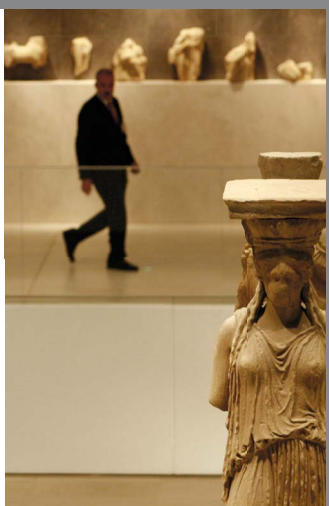
Cercopithecus lomamiensis, zwana również małpą lesula, mieszka w Demokratycznej Republice Konga. Odznacza się wyjątkowym wyrazem pyszczka, lecz prawdziwym znakiem szczególnym, odróżniającym ją od podobnych małpek, jest wyjątkowe ubarwienie. Zwierzątko już zostało uznane za gatunek zagrożony wyginięciem z powodu polowań.

PAJĄKI GANGSTERZY

Ten nowy gatunek pająka został odkryty w mieście Auburn w amerykańskim stanie Alabama. Kiedyś *Myrmekiaphila tigris* był błędnie uznawany za przedstawiciela zupełnie innego gatunku. Zła wiadomość dla czytelników cierpiących na arachnofobię: samce mają w zwyczaju spacerować w dużych grupach po chodnikach w poszukiwaniu samiczek. Po kopulacji umierają, lecz samice żyją od 15 do 20 lat.

pracy ma być wydłużony z 37,5 do 40 godzin tygodniowo bez rekompensaty w postaci wyższego wynagrodzenia, a ich wiek emerytalny zostanie podniesiony z 63 do 65 lat. Niższe będą także początkowe zarobki – skończyły się czasy, gdy początkująca sekretarka zarabiała 2300 euro.

Już tylko **200 strażników** ma pilnować 1900 greckich muzeów i obiektów kultury. Po kradzieżach obrazów i innych cennych zabytków archeolodzy trzęsą się ze strachu.

© Reuters/Forum

NAJMNIEJSZA ŻABA ŚWIATA

Paedophryne amauensis jest nie tylko najmniejszą żabą świata, ale również najmniejszym kręgowcem. Naukowcy znaleźli tę kruszynkę w Papui-Nowej Gwinei. Dorosłe osobniki mają od siedmiu do ośmiu milimetrów długości.

SCYNKA Z ANGUILLI

Na Karaibach odkryto 24 nowe gatunki scynek, czyli jednej z rodzin należących do grupy jaszczurek. Wiele z nich jest zagrożonych wyginięciem, ponieważ ludzie sprowadzili na wyspy gatunki drapieżne, które zdominowały ekosystem.

SUMOREKIN

Malutki *Bythaelurus giddingsi* wygląda jak skrzyżowanie rekina z sumem. Żyje w pobliżu Galapagos.

MAŁPI KWIAT

Mimulus peregrinus rośnie w Szkocji. Powstał jako połączenie dwóch innych gatunków kwiatów, ale nabył zdolność reprodukcji. W krajach anglosaskich nazywany *monkey flower* (małpi kwiat).

LIRA SIATKOWA

Callionymus reticulatus różni się od podobnych kuzynów z rodziny ryb lirowatych kilkoma istotnymi szczegółami: ma trzy kolce na pokrywie skrzelowej, a nie cztery, jej pysk jest bardziej wydłużony. U ichtiologów strzeliły korki od szampana, bo nieczęsto odkrywa się nowe gatunki w Szwecji.

KAMELEONIK

Brookesia micra to najmniejszy z czterech kameleonów odkrytych w zeszłym roku na Madagaskarze. Dorosłe osobniki mają nieco ponad 25 mm długości. To najmniejsze znane gady na świecie.

MAŁPIATKI LORI

Kiedyś myślano, że na Borneo żyje jeden gatunek małpiatek lori, a okazuje się, że są tam aż cztery. Nadrzewne ssaki naczelnie prowadzą nocny tryb życia, poruszają się powoli jak leniwce, ale uwaga: są jadowite i gryzą.

YODA Z GŁĘBIN

Yoda purpurata ma ryjek, kołnierz i tułów, mieszka na głębokości trzech kilometrów pod powierzchnią Atlantyku i należy do gromady jelitodyszców. Nazwę nadał jej odkrywca nowego gatunku, który uważa, że charakterystyczne mięsiste wargi przypominają uszy starego mistrza Jedi. Yoda to nie pierwszy celebryta wśród nowych gatunków. Mamy już morskiego pasażera nazwanego Bobem Marleyem, australijską muchówkę Beyoncé (z potężnym odwłokiem) i trio żuków słuzoroślowych nazwanych: George Bush, Dick Cheney, Donald Rumsfeld.

Southern Purple Yoda purpurata

10 DOBRYCH FILMÓW

SZPIEG Thriller wart obejrzenia, bo Tomas Alfredson po mistrzowsku przywraca w nim modę na lata 70. i odtwarza zimnowojenną atmosferę w stylu Johna Le Carré.

KOCHANKOWIE Z KSIĘŻYCA Bardzo utalentowany Wes Anderson cudownie opiewa w nim czasy młodzieńczych przygód i melancholię pierwszych miłości.

MIŁOŚĆ Tylko wielki Michael Haneke mógł bez patosu sfilmować starość i miłość, która trwa przez dziesięciolecia, obsadzając Jean-Louisa

Trintignanta i Emmanuelle Rivę w ich bezsprzecznie najpiękniejszych rolach.

CHCIVOŚĆ Potrzebna była cała plejada słynnych aktorów – takich jak Kevin Spacey, Jeremy Irons czy Demi Moore – by umożliwić zrozumienie mechanizmów kryzysu finansowego z 2008 r.

SUGAR MAN Ten dokument w pasjonujący sposób opisuje losy Sixto Rodriguez, który w latach 70. XX w. zapowiadał się na jednego z najlepszych wokalistów w USA. W ojczyźnie został jednak zupełnie zapomniany, zdobył natomiast ogromną popularność w RPA, nic o tym nie wiedząc.

SKYFALL James Bond powraca na swoje 50-lecie w ironicznej, nostalgicznej i wzruszającej pozie podstarzałego superagenta. Choć wzrok coraz słabszy i ręka niepewna, 007 wciąż trafia, jak pokazują rekordy frekwencyjne w wielu krajach.

PEWNEGO RAZU W ANATOLII Powolne, nastrojowe arcydzieło Nure Bilge Ceylana o grupie ludzi szukających na pustyni trupa, nawiązujące wprost do twórczości Antonioniego, Angelopoulosa, a może nawet Czechowa.

KRÓLOWA WERSALU Tragikomiczny film dokumentalny, którego bohaterowie, królowa piękności i jej mąż, magnat rynku nieruchomości, postanawiają zbudować największy dom w kraju, nawiązujący do pałacu w Wersalu. W 2008 r. w USA uderza jednak kryzys, a para musi odnaleźć się w nowej sytuacji.

BESTIE Z POŁUDNIOWYCH KRAIN Historia walki o przetrwanie

dziecka w ubogiej społeczności, zalewanej powoli przez potop i atakowanej przez groźne stwory. Co usiłuje nam pokazać Benh Zeitlin? Czy to Luizjana po przejściu huraganu Katrina? A może koniec świata? Odpowiedzi w filmie nie znajdziemy – i w gruncie rzeczy o to właśnie chodzi.

MISTRZ Epicka opowieść Paula Thomasa Andersona, twórcy filmu „Aż poleje się krew”, oparta luźno na biografii założyciela scjentologii L. Rona Hubbarda. Chwalony za aktorstwo, krytykowany za brak „historii”, ponieważ scenariusz wymyka się hollywoodzkim konwencjom.

10 LICZB facebook

1 mld użytkowników ma Facebook – to jedna siódma ogółu mieszkańców globu.

24,37 euro Tyle kosztował bilet w klasie biznes Air France na lot na Mauritius, wystawiony dla Pierre-Henriego Gourgeona, byłego szefa tych linii lotniczych. Francuski przewoźnik odnotował roczną stratę w wysokości 809 mln euro.

96 cm Maksymalny obwód w pasie, jaki mogą mieć pakistańscy policjanci w stanie Pendżab. Muszą dbać o linię, by móc ścigać przestępców.

142 cm Minimalny wzrost północnokoreańskiego żołnierza. Wymagania obniżono o trzy centymetry z uwagi na gorsze warunki fizyczne współczesnych poborowych, spowodowane niedożywieniem.

200 cmkw. Dodatkowa przestrzeń (o powierzchni kartki pocztowej), jaką kury nioski zyskały dzięki dyrektywie europejskiej.

414 morderstw w Nowym Jorku, liczba najniższa od 1963 r., kiedy to władze miasta zaczęły zbierać dane.

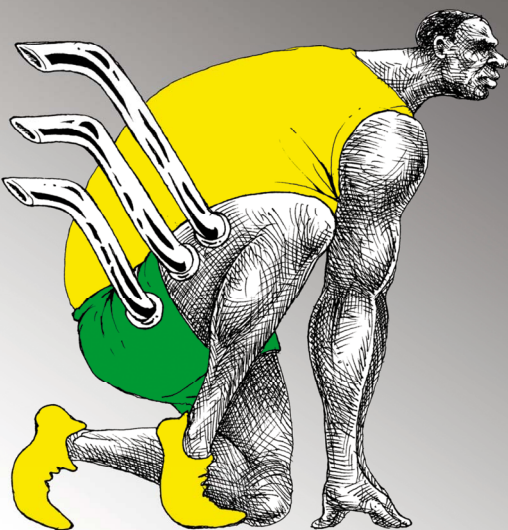
6 tys. euro Cena kawałka ślubnego tortu z wesela Williama i Kate, sprzedanego na aukcji.

220 tys. Liczba esemesów wysyłanych co sekunda na świecie.

4 mld dolarów Takie odszkodowanie brytyjski koncern BP zgodził się zapłacić władzom amerykańskim za wyciek ropy na Zatoce Meksykańskiej w 2010 r.

9,3 mld funtów wydano na organizację letnich igrzysk olimpijskich w Londynie (cztery razy więcej niż planowano).

10 WYCZYNÓW
SPORTOWYCH

USAIN BOLT Na igrzyskach olimpijskich w Londynie szybko nogi Jamajczyk jako pierwszy lekkoatleta obronił po czterech latach trzy złote medale – w biegu na 100, 200 i 4 x 100 metrów. Odtąd może już śmiało nazywać sam siebie „legendarnym” sportowcem.

MICHAEL PHELPS Dzięki sześciu medalom zdobytym w Londynie amerykański pływak powiększył swój olimpijski dorobek do 22 krążków. Ma ich tyle, co wszyscy sportowcy z Łotwy czy Maroka łącznie w całej historii igrzysk.

LIONEL MESSI Argentyński piłkarz FC Barcelona wymazał rekord Niemca Gerda Müllera, strzelając 91 bramek w roku. Średnia: 1,3 na mecz.

BRADLEY WIGGINS Lider zespołu Team Sky został pierwszym brytyjskim kolarzem, który wygrał wyścig Tour de France.

ZLATAN IBRAHIMOWIĆ Szwedzki piłkarz strzelił cztery bramki w meczu z Anglią, w tym jednego gola przewrotką z odległości 30 metrów.

LANCE ARMSTRONG Przyłapany przez amerykańską agencję antydopingową kolarz stracił za jednym zamachem siedem tytułów zwycięzcy Wielkiej Pętli. Rekord nie do pobicia.

NIKOLA KARABATIĆ Najlepszy francuski szczypiornista najpierw obronił złoty medal na igrzyskach

w Londynie, a kilka tygodni później został zatrzymany przez policję pod zarzutem udziału w aferze korupcyjnej. Upadek roku?

SEBASTIAN VETTEL Niemiecki kierowca pobił rekord, zdobywając trzeci tytuł mistrza Formuły 1 w wieku zaledwie 25 lat. Ayrtonowi Sennie udało się to dopiero w wieku 31 lat.

OSCAR PISTORIUS Pierwszy zawodnik po amputacji obu nóg, który wziął udział w igrzyskach olimpijskich. Lekkoatleta z RPA uczestniczył w biegu na 400 metrów i dotarł do półfinału. Wystąpił też w finale sztafety 4 x 400 metrów.

ANDY MURRAY Jako pierwszy brytyjski tenisista od ponad stu lat zdobył złoto w igrzyskach olimpijskich.

... NA KONIEC
HISTORIE
Z PIEPRZYKIEM

◆ Gdy na początku zeszłego stulecia George M. Levick wyruszył na Antarktydę badać życie seksualne pingwinów, nie spodziewał się, że te ptaki są aż tak zdemoralizowane. Oddawały się nekrofilii i pedofilii, a brytyjski naukowiec postanowił sam się ocenzurować. Wyniki jego badań opublikowano dopiero przed kilkoma miesiącami.

◆ Seks czy czekolada? Bez której z tych przyjemności kobietom trudniej się obejść? W świetle badań przeprowadzonych przez Cancer Research UK aż 20 proc. ankietowanych pań nie mogłoby żyć bez czekolady! A tylko dziewięć procent z nich wyrzekłoby się jej na rzecz seksu.

◆ David Petraeus poznał cenę grzechu. Ten wybitny wojskowy, były dowódca sił amerykańskich w Afganistanie, musiał zrezygnować ze stanowiska szefa CIA w rok po nominacji. A to z powodu romansu z Paulą Broadwell, ambitną autorką jego

biografii. Najbardziej przykry jest fakt, że ten skok w bok wykryło FBI, służba rywalizująca z CIA.

◆ Dwaj ministrowie w indyjskim stanie Karnataka złożyli dymisję dlatego, że oglądali porno podczas obrad parlamentu. Najwidoczniej mało zainteresowani przebiegiem debaty Laxman Savadi i CC Patil zostali przyłapani na gorącym uczynku przez dziennikarzy telewizyjnych, którzy skierowali kamerę na smartfona.

◆ Po przeczytaniu „Pięćdziesięciu twarzy Greya” pewna Brytyjka wystąpiła o rozwód i go otrzymała. Uzasadnienie: jej mąż był nudziarzem, który nie chciał poproszować praktyk sadomasochistycznych

opisanych w erotycznym bestsellerze.

◆ Młoda Brazylijka bardzo chciała mieć synka. Po urodzeniu córki postanowiła ukryć prawdziwą płeć dziecka i udawała przed wszystkimi, że jest ono chłopcem. Dopiero jego ciotka po dwóch latach odkryła mistyfikację.

◆ Niemiecki projekt ustawy wprowadzającej zakaz zoofilii nie wszystkich uszczęśliwia. Niejaki Michael Kiok, zdeklarowany miłośnik psów i koni, a zarazem prezes organizacji broniącej prawa do współżycia ze zwierzętami, zapowiada zaskarżenie tych przepisów.

10 ROCZNIC

50 lat Jamesa Bond

10 lat euro

20 lat esemesa

40 lat istnienia Frontu Narodowego we Francji

50 lat zespołu The Rolling Stones

50 lat od kryzysu kubańskiego

50 lat od śmierci Marilyn Monroe

60-lecie panowania królowej Elżbiety II

100 lat od zatonięcia Titanica

200 lat od wkroczenia Napoleona do Moskwy

Kup książkę

Szanuj smoka

70 milionów Chińczyków podróżuje po całym świecie. Gdyby Chiny były dyktaturą, żaden z nich nie powróciłby do ojczyzny – mówi **politolog Kishore Mahbubani**.

DER SPIEGEL

Kishore Mahbubani (ur. w 1949 r.), singapurski historyk i politolog, były ambasador przy ONZ, a także w Kambodży i w Stanach Zjednoczonych. Lubi pouczać Europejczyków i bronić chińskiej autorytarnej drogi do dobrobytu. **Magazyn „Foreign Affairs” umieścił go na liście 100 najbardziej wpływowych intelektualistów świata.**

Wszyscy są zdania, że Chiny wyrastają na nowe supermocarstwo. Ale właściwie po co nam supermocarstwa?

Kishore Mahbubani: Oczywiście istnieje nie supermocarstw wcale nie musi być korzystne. Czegoś takiego jak dobrotliwe imperia nie ma w ogóle. Wszystkie supermocarstwa dbają wyłącznie o własne interesy – Stany Zjednoczone w tym samym stopniu co Chiny czy Indie. W XXI w. wszystko będzie zależeć od tego, czy uda nam się pojednać nowe potęgi, by na scenie politycznej świata było jak najmniej niepokojów.

Jaką rolę pragną odgrywać Chiny?

Przechodzą fazę głębokiego zastanowienia. Wiem to także z rozmów z chińskimi przywódcami. Gdy jeden z nich

przyjechał niedawno do Singapuru, powiedział mi: *Gwarantuję, że stopniowo reszta świata będzie wam sprawiać coraz więcej problemów. Spytał: Dlaczego? Odpowiedziałem: Całkiem po prostu, żyjemy w globalnej wiosce, która z dnia na dzień staje się coraz mniejsza, a pewien dom w niej staje się coraz większy.*

Tym domem są oczywiście Chiny, a reszta świata oczywiście ze sceptycyzmem obserwuje, jak ów dom się rozrasta.

W roku 1980 udział USA w globalnym PKB wynosił ponad 25 proc., Chiny – zaledwie 2,2 proc. W roku 2017 udział USA spadnie do 17,7 proc., natomiast udział Chin wzrośnie aż do 18 proc. Za cztery lata Chiny prześcigną USA. To sytuacja warta zauważenia.

Ale czy reszta świata może w jakiś sposób wpływać na Chiny?

Musimy się nauczyć koegzystować. W ciągu najbliższych 10–15 lat będziemy mogli wywrzeć wpływ na rozwój Chin. Wiele zależy od tego, jak reszta świata będzie sobie radzić ze wzrostem ich potęgi. Zmieniłyby się one bowiem we wściekłego smoka, gdyby zostały upokorzone lub obrażone. Im bardziej jednak reszta świata angażuje się w kontakty z Chinami, im częściej robi z nimi